

Psychometrické parametry IDS – Inteligenční a vývojové škály pro děti ve věku 5-10 let

IDS je původně Švýcarskou psychodiagnostickou metodu, která byla v prvním české verzi vydána v roce 2013. Prošla úpravou Krejčířové, Urbánka, Širůčka a Jabůrka, kdy byla přidána ještě jedna funkční oblast – Verbální myšlení. Používá se například pro diagnostiku vysokého nadání, mentálních retardací a u dětí s poruchami učení a chování s emočními poruchami. Metoda navazuje na Inteligenční test Kramerové, který vychází z tradice Binet-Simonsova testu a jejich pojetí inteligence. Ve Švýcarsku metoda byla publikována publikovaná v roce 2009, v současné době existuje její druhá revize IDS-II, které v našem prostředí není dostupná (Grob et al., 2013; Renner, 2019).

V příručce (Grob et al., 2013) naleznete výsledky faktorové analýzy české verze i původní německé, ze které vycházeli. Následně tě tyto hodnoty porovnáme s naším výzkumem. Do výzkumu byly vybrány škály – Zrakové vnímání, Selektivní pozornost, Fonologická paměť, Vizualně-prostorová paměť, Konstrukční myšlení, Pojmové myšlení, Sluchová paměť, Hrubá motorika, Jemná motorika a Vizuomotorika. Na základě rozdělení jednotlivých škál v metodě IDS, předpokládáme, že škály budou sytit dva faktory, které jsou už Grobem et al. (2013) pojmenovány jako Kognitivní vývoj a Psychomotorika.

Výběrový soubor¹ prezentuje populace 74 předškolních dětí ve věku od 5 do 6,9 let. Jedná se o děti z mateřských škol města Ostrava. Participantů pocházejí z pěti MŠ. Zastoupení pohlaví činí 42 chlapců a 32 dívek. Výběr konkrétních dětí spočíval na pracovnících MŠ, kdy vybrané dítě muselo splnit dvě podmínky – je intaktní, nemá odklad školní docházky a zákonní zástupci podepsali informovaný souhlas.

Při použití explorativní faktorové analýzy metodou hlavní osy s rotací Varimax vychází pouze jeden faktor. Za použití této metody mají všechny škály zátěž vyšší než 0,30 vyjma škály Selektivní pozornost. Následně jsem se rozhodla použít ještě metodu hlavních komponent, když už vyšli faktory dva. V prvním faktoru nazveme ho kognice mají fakturou zátěž vyšší než 0,30 všechny škály vyjma Selektivní pozornosti. Zajímavé je, že ji sytí i škály, které jsou autory testu zamýšleny na oblast Psychomotoriky, tedy škála na Hrubou, Jemnou motoriku a

¹ Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=178>

Vizuomotoriku. Faktor 2, nazveme ho totožně jako autoři Grob et al. (2013), na Psychomotoriku sytí předpokládané škály a plus škálu na fonologickou paměť. Výsledky obou metod můžete vidět v Tabulce 1.

Tabulka 1

Porovnání metody hlavní osy s Varimax a metody hlavních komponent

	Metoda hlavních komponent		EFA s Varimax
	Faktor 1	Faktor 2	Faktor 1
Zrakové vnímání	-0,54	0,21	-0,46
Selektivní pozornost	-0,29	-0,61	-0,24
Fonologická paměť	-0,67	-0,36	-0,62
Vizuálně-prostorová paměť	-0,69	-0,09	-0,63
Konstrukční myšlení	-0,63	-0,23	-0,56
Pojmové myšlení	-0,51	-0,16	-0,43
Sluchová paměť	-0,72	-0,28	-0,68
Hrubá motorika	-0,47	0,71	-0,39
Jemná motorika	-0,52	0,39	-0,43
Vizuomotorika	-0,53	0,49	-0,45

Faktorová zátěž nad 0,30 je zvýrazněna tučně

Po srovnání výsledů EFA s metodou maximální věrohodnosti a následnou rotací Varimax, která byla použita na českém souboru nacházím podobnost s výsledky metody EFA s metodou hlavní osy, kdy byla faktorová zátěž vyšší než 0,3 u všech škál Kognitivních funkcí, a navíc u škály z Psychomotorického vývoje Vizuomotoriky. Na německé souboru použili analýzu hlavních komponent s rotací Varimax, která je zastoupením položek ve faktorech totožná s našimi výsledky. (Grob et al., 2013).

Zdroje:

Grob, A., Meyer, C. S., Hagmann-von Arx, P., Krejčířová, D., Urbánek, T., Širůček, J., & Jabůrek, M. (2013). *IDS - Inteligenční a vývojová škála pro děti ve věku 5–10 let*. Hogrefe-Testcentrum.

Renner, G. (2019). Neuere Testverfahren. *Praxis der Kinderpsychologie und Kinderpsychiatrie*,
68(7), 655–670. <https://doi.org/10.13109/prkk.2019.68.7.655>